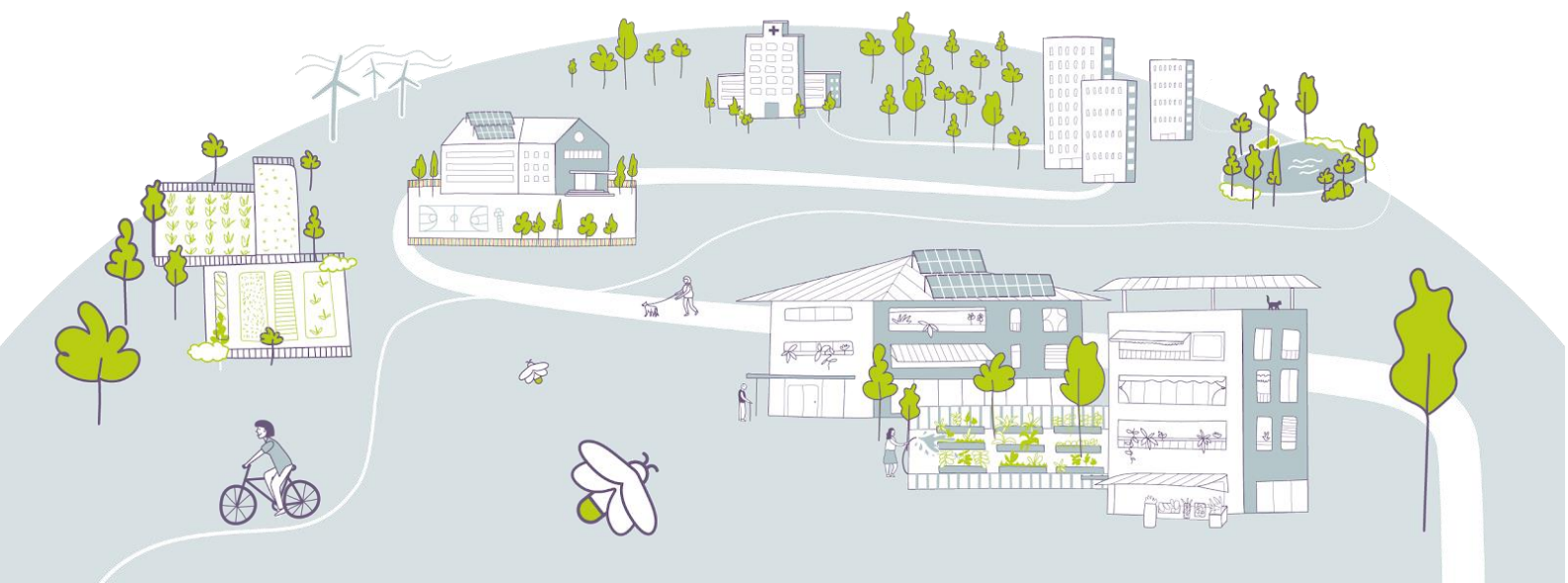

**Εργαλεία διευκόλυνσης για
ενισχυμένη συνεργασία των
ενδιαφερόμενων μερών στον
σχεδιασμό μετάβασης στην
καθαρή ενέργεια**

Το έργο αυτό έχει λάβει χρηματοδότηση από το πρόγραμμα LIFE της Ευρωπαϊκής Ένωσης για
Καινοτομία στο πλαίσιο της συμφωνίας επιχορήγησης αριθ. 101120859

Co-funded by the
European Union

Γιατί είναι σημαντικά τα εργαλεία διευκόλυνσης	4
Ποια εργαλεία διευκόλυνσης είναι χρήσιμα για τη συμμετοχή των πολιτών στο μέλλον της ενέργειας	6
1. Για να ξεκινήσετε και να σπάσετε τον πάγο	7
Προσωπικές συστάσεις	7
Εισαγωγή ζευγών	8
Check-in (Πώς είσαι)	9
Παιχνίδι προσωπικών αντικειμένων	9
Χώρος αρχειοθέτησης	11
Για παιδιά!	Error! Bookmark not defined.
Το όνομά μου είναι ____ και μου αρέσει ____	Error! Bookmark not defined.
Ληστής	Error! Bookmark not defined.
Σας αρέσουν οι γείτονές σας;	Error! Bookmark not defined.
2. Να υψώσετε φωνές και χέρια	13
Γύρος φωνών	13
Μικρές ομάδες ή ζευγαρωμένη ακρόαση	13
Καταιγίδες ιδεών	17
Αγώνας σημειώσεων Post-it	17
3. Να σκάψεις βαθιά	19
Μελλοντικά σενάρια	19
Τελείες ιεράρχησης	21
Χάρτης ανθρώπων	21
Γραφική διευκόλυνση	23
4. Για να ολοκληρώσω	27
Αναχώρηση	27
Κύκλος κλεισίματος και take-aways	27

Το έργο αυτό έχει λάβει χρηματοδότηση από το πρόγραμμα LIFE της Ευρωπαϊκής Ένωσης για Καινοτομία στο πλαίσιο της συμφωνίας επιχορήγησης αριθ. 101120859

Co-funded by the
European Union

Γιατί είναι σημαντικά τα εργαλεία διευκόλυνσης

Η μετάβαση στην καθαρή ενέργεια είναι μια σύνθετη και πολύπλευρη διαδικασία. Αυτό απαιτεί την **ενεργό συμμετοχή ενός ευρέος φάσματος ενδιαφερομένων**, που κυμαίνονται από κυβερνητικούς φορείς και οργανισμούς του ιδιωτικού τομέα έως τοπικές κοινότητες και μεμονωμένους τελικούς χρήστες. **Η συμμετοχή αυτών των διαφορετικών ομάδων είναι ζωτικής σημασίας για να διασφαλιστεί ότι οι προκύπτουσες πολιτικές είναι δίκαιες, χωρίς αποκλεισμούς και ανταποκρίνονται στις ανάγκες όλων των επηρεαζόμενων μερών.** Ωστόσο, αυτή η διαδικασία δέσμευσης δεν είναι χωρίς προκλήσεις. Απαιτεί αλλαγή **στην ενεργειακή κουλτούρα** και συχνά συνεπάγεται την πλοήγηση σε αντικρουόμενα συμφέροντα και προοπτικές.

Ένας από τους πρωταρχικούς στόχους της συμμετοχής των ενδιαφερόμενων μερών είναι **η προώθηση της ανάπτυξης δημόσιων πολιτικών που υποστηρίζουν μια δίκαιη μετάβαση στην καθαρή ενέργεια (CET).** Αυτό απαιτεί όχι μόνο τη συλλογή ανατροφοδότησης, αλλά και το σχεδιασμό και τη διευκόλυνση σύνθετων, συμμετοχικών διαδικασιών. Οι διαδικασίες αυτές πρέπει να επιτρέπουν σε παράγοντες με ποικίλα συμφέροντα να συμμετέχουν σε ουσιαστικό διάλογο που ενημερώνει και επηρεάζει τις αποφάσεις πολιτικής. Με τον τρόπο αυτό, οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής μπορούν να διασφαλίσουν ότι ακούγονται οι φωνές όλων των σχετικών ενδιαφερόμενων μερών και ότι οι πολιτικές που αναπτύσσονται αντικατοπτρίζουν ευρεία συναίνεση.

Σε τοπικό επίπεδο, η αποτελεσματική συμμετοχή διασφαλίζει ότι τα ενδιαφερόμενα μέρη επηρεάζουν και διαμορφώνουν πολιτικές, προωθώντας την τοπική οικειοποίηση και αποδοχή. Τα εργαλεία διευκόλυνσης θα βοηθήσουν τις οντότητες να θέτουν στόχους και να **εντοπίζουν ανάγκες**, να ανταποκρίνονται στις αντιδράσεις, να οικοδομούν συναίνεση και κοινωνική αποδοχή και συνεχή βελτίωση.

Χρησιμοποιώντας αυτά τα εργαλεία, οι οντότητες μπορούν να ενισχύσουν τη συνεργασία και να οδηγήσουν σε επιτυχημένες μεταβάσεις καθαρής ενέργειας.

Το έργο αυτό έχει λάβει χρηματοδότηση από το πρόγραμμα LIFE της Ευρωπαϊκής Ένωσης για Καινοτομία στο πλαίσιο της συμφωνίας επιχορήγησης αριθ. 101120859

Co-funded by the
European Union

Βόλτα στη γειτονιά στην Orba
(Τοπικό σχέδιο δράσης, 2022, Βαλένθια, Ισπανία)

Το έργο αυτό έχει λάβει χρηματοδότηση από το πρόγραμμα LIFE της Ευρωπαϊκής Ένωσης για Καινοτομία στο πλαίσιο της συμφωνίας επιχορήγησης αριθ. 101120859

Co-funded by the
European Union

Ποια εργαλεία διευκόλυνσης είναι χρήσιμα για τη συνεργασία των ενδιαφερόμενων μερών

Υπάρχουν **πολλά εργαλεία που είναι χρήσιμα για μια συμμετοχική διαδικασία** που σκοπεύει να εμπλέξει πολλούς ενδιαφερόμενους στον σχεδιασμό μετάβασης στην καθαρή ενέργεια.

Τα παρακάτω είναι μια συλλογή από ορισμένα εργαλεία που έχουν δοκιμαστεί σε διαφορετικές συμμετοχικές διαδικασίες και σκοπεύουν να αντιμετωπίσουν διαφορετικές φάσεις:

Για να ξεκινήσετε και να σπάσετε τον πάγο μεταξύ των συμμετεχόντων

Να υψώσουμε όλες τις φωνές και τα χέρια

Για να εμβαθύνετε σε ένα θέμα ή πολυπλοκότητα

Για να ολοκληρώσω

Το έργο αυτό έχει λάβει χρηματοδότηση από το πρόγραμμα LIFE της Ευρωπαϊκής Ένωσης για Καινοτομία στο πλαίσιο της συμφωνίας επιχορήγησης αριθ. 101120859

Co-funded by the
European Union

1. Για να ξεκινήσετε και να σπάσετε τον πάγο μεταξύ των συμμετεχόντων

Οι άνθρωποι ασχολούνται με διαφορετικές επιθυμίες, φόβους, αβεβαιότητες, αξίες, προσδοκίες...

Συναισθήματα ευτυχίας, κινήτρων, θυμού ή έκπληξης μπορεί να τους οδήγησαν να συμμετάσχουν στη διαδικασία. Ως διευκολυντές, **είναι σημαντικό να δώσουμε προσοχή σε όλες αυτές τις εσωτερικές ορμές και να σχεδιάσουμε τις συμμετοχικές διαδικασίες ανάλογα.**

Ένα από τα πιο σημαντικά κλειδιά για την επιτυχία των συμμετοχικών διαδικασιών είναι να **πυροδοτηθούν άνετοι χώροι** και εγγύτητα μεταξύ των συμμετεχόντων. Η προετοιμασία του σκηνικού για μια συνεδρία είναι ζωτικής σημασίας για τους συμμετέχοντες να συμμετάσχουν πραγματικά, να εκφράσουν τις ιδέες, τις ερωτήσεις, τις εμπειρίες και τις ανησυχίες τους.

Μην βυθιστείτε κατευθείαν στο περιεχόμενο του εργαστηρίου από την αρχή. αφιερώστε λίγο χρόνο στην ανταλλαγή πληροφοριών και στη δημιουργία ενός φιλόξενου χώρου.

Τουλάχιστον, οι άνθρωποι πρέπει να γνωρίζουν πού βρίσκονται οι τουαλέτες! Οι περισσότεροι συμμετέχοντες θα επωφεληθούν επίσης από τη γνωριμία μεταξύ τους λίγο.

Δίνοντας χρόνο στην οικοδόμηση εμπιστοσύνης και σχέσεων επιτρέπει στους ανθρώπους να μοιράζονται περισσότερα.

Επαναλάβετε πληροφορίες σχετικά με τη διαδικασία και τη δυναμική του εργαστηρίου. Σε ένα εργαστήριο, οι διευκολυντές μπορεί να έχουν περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τη διαδικασία από τους συμμετέχοντες. Είναι σημαντικό οι διευκολυντές **να αναφέρονται συνεχώς στο γιατί συμμετέχουν εκεί**, τι αφορά αυτή η συνεδρία και ολόκληρη η συμμετοχική διαδικασία. Ειδικά στην αρχή και στο τέλος, είναι σημαντικό να εξηγήσετε σε ποιο στάδιο της διαδικασίας βρίσκεστε, **πόσο καιρό θα είναι η συνεδρία, ποια δυναμική θα λάβει χώρα.** Όλες αυτές οι πληροφορίες πρέπει να είναι σαφείς, προκειμένου οι συμμετέχοντες να συμμετάσχουν, να κατανοήσουν και να αγκαλιάσουν τη διαδικασία.

Είναι πάντα ωραίο να μετράτε με έναν χώρο "καταφύγιο", ο οποίος μπορεί να είναι ένα τραπέζι με λίγα μπουκάλια νερό, χυμούς ή ένας εξωτερικός χώρος για άτομα που πρέπει να κάνουν ένα διάλειμμα κατά τη διάρκεια της συνεδρίας.

Προσωπικές συστάσεις

- Πολλοί άνθρωποι θα είναι πιο χαλαροί αν γνωρίζουν λίγο περισσότερες πληροφορίες για όλους τους άλλους στο δωμάτιο. Αυτή η δυναμική είναι ένα πραγματικό παγοθραυστικό!

Το έργο αυτό έχει λάβει χρηματοδότηση από το πρόγραμμα LIFE της Ευρωπαϊκής Ένωσης για Καινοτομία στο πλαίσιο της συμφωνίας επιχορήγησης αριθ. 101120859

Co-funded by the
European Union

- Διεργασία:
 - Καθισμένος ή όρθιος σε έναν κύκλο, κάθε άτομο έχει την ευκαιρία να εισαγάγει τον εαυτό του με τη σειρά του. Για παράδειγμα, θα μπορούσατε να ζητήσετε από κάθε άτομο να εξηγήσει σε μια πρόταση γιατί έχει έρθει στο εργαστήριο ή ποια είναι η σχέση του με το θέμα που καλύπτεται (ενέργεια, κλιματική αλλαγή, τεχνολογίες). Μπορείτε επίσης να προσθέσετε λιγότερο «έντονες» ερωτήσεις όπως «Πού μένεις;» ή «Ποιο είναι το αγαπημένο σου σημείο στην πόλη;».
 - Το χειροκρότημα μετά από κάθε άτομο που συστήνεται, ή μόλις το κάνουν όλοι, μπορεί να δημιουργήσει μια αίσθηση εορτασμού της έναρξης της διαδικασίας.

Χώρος συμμετοχής, ακρόασης και συνοχής μεταξύ των γυναικών
(Imagina Madrid Project, 2019 στη Μαδρίτη, Ισπανία)

Εισαγωγή ζευγών

- Οι εισαγωγές ζευγαριών δίνουν στους ανθρώπους την ευκαιρία να έχουν μια πιο εμπειριστατωμένη εισαγωγική συνομιλία με ένα άλλο άτομο, με μια μικρότερη εισαγωγή ολόκληρης της ομάδας ως συνέχεια.
- Διεργασία
 - Ζητήστε από τους χρήστες να ζευγαρώσουν με άτομα που δεν γνωρίζουν ή γνωρίζουν λιγότερο καλά.
 - Στα ζευγάρια τους, οι άνθρωποι συστήνονται εκ περιτροπής ο ένας στον άλλο. Θα μπορούσατε να παρέχετε ένα σύνολο ερωτήσεων για να προτρέψετε τους ανθρώπους. Οι ερωτήσεις θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν τους λόγους για τους οποίους το άτομο είναι εκεί, τι ελπίζει να μάθει ή να επιτύχει κατά τη διάρκεια της εκδήλωσης και ποια προβλήματα / ανάγκες έχει σε σχέση με την ενέργεια.

Το έργο αυτό έχει λάβει χρηματοδότηση από το πρόγραμμα LIFE της Ευρωπαϊκής Ένωσης για Καινοτομία στο πλαίσιο της συμφωνίας επιχορήγησης αριθ. 101120859

Co-funded by the
European Union

- Στη συνέχεια, οι διευκολυντές προσκαλούν τους ανθρώπους να συστήσουν τους συνεργάτες τους σε ολόκληρη την ομάδα. Το άτομο που συστήνει τον σύντροφό του μπορεί να αισθάνεται άβολα, αλλά δημιουργεί επίσης αστείες στιγμές που δημιουργούν μια ατμόσφαιρα εγγύτητας.

Εργαστήριο για τον δημόσιο χώρο (Logroño Open Streets, 2019. Logroño, Ισπανία)

Check-in (Πώς είσαι)

- Τα check-in μπορούν να βοηθήσουν τους ανθρώπους να γνωριστούν μεταξύ τους, ειδικά αν γίνονται τακτικά.
Τα check-in μπορούν επίσης να είναι ένας καλός τρόπος για τους χρήστες να εκφράσουν τους περισπασμούς τους και να ορίσουν τους στην άκρη.
- Για μερικούς ανθρώπους, η εστίαση στα συναισθήματά τους μπορεί να τους βοηθήσει να έχουν μεγαλύτερη επίγνωση του τι χρειάζονται για να νιώσουν καλύτερα.

ΔΙΕΡΓΑΣΙΑ

1. Σε ένα check-in, κάθε άτομο μοιράζεται κάτι για το πώς είναι. Αυτό θα μπορούσε να είναι πολύ σύντομο, για παράδειγμα μία ή δύο λέξεις για το πώς αισθάνονται εκείνη τη στιγμή. Ένα πιο συγκεκριμένο check in θα μπορούσε να επικεντρωθεί στα συναισθήματα των ανθρώπων σχετικά με τη συμμετοχική διαδικασία του έργου.
2. Ακούγοντας πώς είναι οι άνθρωποι μπορεί να βοηθήσει τους άλλους στην ομάδα να πάρουν τα πράγματα λιγότερο προσωπικά - για παράδειγμα, αν κάποιος δυσκολεύεται, άλλοι μπορεί να είναι έτοιμοι να τον συγχωρήσουν για την ανυπομονησία τους σε μια συνάντηση.
3. Τέλος, μπορεί να βοηθήσει τον συντονιστή να διαβάσει τη διάθεση της αίθουσας - για παράδειγμα, εάν πολλοί άνθρωποι ανησυχούν για το ίδιο πράγμα, τότε θα μπορούσε να τεθεί στην ημερήσια διάταξη.

Το έργο αυτό έχει λάβει χρηματοδότηση από το πρόγραμμα LIFE της Ευρωπαϊκής Ένωσης για Καινοτομία στο πλαίσιο της συμφωνίας επιχορήγησης αριθ. 101120859

Co-funded by the
European Union

Ilustración 1. Ομάδα συζήτησης για τις πράσινες θέσεις εργασίας (Greener Future, 2022. Μαδρίτη, Ισπανία)

Παιχνίδι προσωπικών αντικειμένων

- Ένας διασκεδαστικός τρόπος για να γνωρίσετε οι συμμετέχοντες ο ένας τον άλλον και να δημιουργήσετε ένα ζεστό περιβάλλον είναι μέσω μιας εισαγωγής του εαυτού τους φέρνοντας ένα αντικείμενο και μοιράζοντας κάτι προσωπικό
- ΔΙΕΡΓΑΣΙΑ
 1. Ζητήστε από τους συμμετέχοντες εκ των προτέρων να φέρουν ένα αντικείμενο που για αυτούς σημαίνει ενέργεια / κλιματική αλλαγή / περιβαλλοντική φροντίδα / ανθεκτικότητα (ή οποιοδήποτε θέμα θα προτιμούσατε να ξεκινήσετε). Εάν υπάρχουν άνθρωποι που δεν μπόρεσαν να σχεδιάσουν τι να φέρουν, μπορούν να χρησιμοποιήσουν ό, τι έχουν πάνω τους. Μπορούν να βγάλουν κάτι από την τσάντα, την τσέπη, το πορτοφόλι τους...
 2. Στέκοντας σε κύκλο, όλοι πρέπει να αφήσουν τα αντικείμενά τους σε ένα τραπέζι στη μέση. Ένα άτομο πρέπει να επιλέξει ένα αντικείμενο και όποιος ανήκει εισάγει το όνομά του και εξηγεί για το αντικείμενο και γιατί το έχει επιλέξει. Στη συνέχεια, αυτό το άτομο επιλέγει ένα άλλο αντικείμενο και η διαδικασία συνεχίζεται μέχρι να μην υπάρχουν αντικείμενα στον πίνακα. Μπορείτε να χειροκροτήσετε αμέσως μόλις όλοι συστηθούν και αντικείμενα.

Το έργο αυτό έχει λάβει χρηματοδότηση από το πρόγραμμα LIFE της Ευρωπαϊκής Ένωσης για Καινοτομία στο πλαίσιο της συμφωνίας επιχορήγησης αριθ. 101120859

Co-funded by the
European Union

Παιχνίδι προσωπικών αντικειμένων με εφήβους σχετικά με την κλιματική αλλαγή και τα συστήματα τροφίμων
(Food-Wave Project, 2022, Μαδρίτη, Ισπανία)

Χώρος αρχειοθέτησης

- Τα εργαστήρια θα πρέπει να έχουν συγκεκριμένους στόχους που συμβάλλουν στην αντιμετώπιση γενικότερων στόχων ολόκληρης της συμμετοχικής διαδικασίας· Ωστόσο, οι συμμετέχοντες μπορεί να αναφέρουν ερωτήσεις ή ιδέες που αποκλίνουν από την πρόθεση της συνεδρίας.
- ΔΙΕΡΓΑΣΙΑ:
 1. Προκειμένου να παρακολουθείτε ενώ αναγνωρίζετε άλλα θέματα, ένα φανταστικό αρχείο μπορεί να βοηθήσει. Αυτό μπορεί να είναι ένα μεγάλο φύλλο χαρτιού στον τοίχο, όπου οι διευκολυντές μπορούν να γράψουν θέματα που πρέπει να προσεγγιστούν σε άλλες στιγμές. Αυτό διασφαλίζει ότι όλες οι ιδέες και οι ερωτήσεις καταγράφονται και οι συμμετέχοντες δεν αισθάνονται ότι έχουν αγνοηθεί.
 2. Αφήστε χρόνο στο τέλος του εργαστηρίου ή της ημερήσιας διάταξης της συνάντησης για να ασχοληθείτε με τον αρχειακό χώρο. Διαφορετικά, βεβαιωθείτε ότι έχετε συμπεριλάβει αυτές τις ερωτήσεις / ανησυχίες σε ξεχωριστό εργαστήριο ή κλήση.

Το έργο αυτό έχει λάβει χρηματοδότηση από το πρόγραμμα LIFE της Ευρωπαϊκής Ένωσης για Καινοτομία στο πλαίσιο της συμφωνίας επιχορήγησης αριθ. 101120859

Co-funded by the
European Union

Ilustración 2. Διατμηματικό εργαστήριο χώρου αρχείων (URBREATH Project, 2024, Μαδρίτη, Ισπανία)

Το έργο αυτό έχει λάβει χρηματοδότηση από το πρόγραμμα LIFE της Ευρωπαϊκής Ένωσης για
Καινοτομία στο πλαίσιο της συμφωνίας επιχορήγησης αριθ. 101120859

Co-funded by the
European Union

2. Να υψώσετε φωνές και χέρια

Ορισμένα εργαλεία διευκόλυνσης μπορούν επίσης να συμβάλουν στην αύξηση της συμμετοχής διαφορετικών ανθρώπων..., εξωστρεφών και εσωστρεφών, ανδρών και γυναικών, ατόμων από διαφορετικές ηλικίες ή εμπειριών και εμπειρογνωμοσύνης. Η γνωριμία με ιδέες, αντιλήψεις, επιθυμίες διαφορετικών ανθρώπων θα είναι πολύ εμπλουτιστική!

Οι ρόλοι των φύλων τείνουν επίσης να συνδέουν τη θηλυκότητα με το να είναι πιο ήσυχοι και την αρρενωπότητα με την αύξηση περισσότερων ιδεών ή αμφιβολιών και την κατάληψη περισσότερου χώρου. Για να αποφευχθεί η μονοπώληση του εργαστηρίου από μια μικρή ομάδα, μπορούν να χρησιμοποιηθούν διάφορα εργαλεία διευκόλυνσης. **Οι διευκολυντές μπορεί επίσης να χρειαστεί να διακόψουν τους συμμετέχοντες** για να ακούσουν περισσότερες φωνές.

Εάν ο αριθμός των ατόμων είναι πολύ μεγάλος, μπορεί να χωριστεί σε ομάδες που εργάζονται ταυτόχρονα. Θα προσπαθήσουν όσο το δυνατόν περισσότερο οι ομάδες να **είναι μικτές και αντιπροσωπευτικές**, δηλαδή με ανθρώπους διαφορετικών ηλικιών, προελεύσεων, σπουδών κ.λπ. Σε κάθε ομάδα μπορεί να υπάρχει **ένα άτομο υπεύθυνο για τη συλλογή των συνεισφορών** και αργότερα θα μοιραστούν έτσι ώστε όλοι να έχουν τις πληροφορίες.

Σε ορισμένες περιπτώσεις μπορεί να είναι απαραίτητο να δημιουργηθούν μη μικτές ομάδες ή ομάδες με κάποιο κοινό χαρακτηριστικό, εάν οι άνθρωποι δεν αισθάνονται άνετα να μιλήσουν στη γενική ολομέλεια λόγω της αντιμετώπισης ενός ευαίσθητου θέματος, για παράδειγμα.

Γύρος φωνών

- Ένας γύρος φωνών από όλους τους συμμετέχοντες εξασφαλίζει την ακρόαση από όλους στην αίθουσα για το ίδιο θέμα. Ο καθένας παίρνει τη σειρά να μιλήσει για ένα θέμα χωρίς διακοπή ή σχόλιο από άλλους ανθρώπους.
- Οι γύροι βοηθούν στην εξίσωση της συμμετοχής και δίνουν σε όλους κάποιο σαφές χώρο για να εκφράσουν τη γνώμη τους.
- ΔΙΕΡΓΑΣΙΑ
 - Δηλώστε με σαφήνεια ποιο είναι το θέμα του γύρου και ορίστε ένα χρονικό όριο για την ομιλία. Εάν κάποιος υπερβεί το χρόνο πάρα πολύ, διακόψτε ζητώντας του να τυλίξει για να δώσει χώρο στους άλλους.
 - Δώστε σε κάθε άτομο με τη σειρά του την ευκαιρία να μιλήσει. Μπορείτε είτε να πάτε με τη σειρά γύρω από τον κύκλο, είτε να κάνετε έναν γύρο «ποπ κορν», όπου οι άνθρωποι πηγαίνουν με τυχαία σειρά όταν είναι έτοιμοι.

Το έργο αυτό έχει λάβει χρηματοδότηση από το πρόγραμμα LIFE της Ευρωπαϊκής Ένωσης για Καινοτομία στο πλαίσιο της συμφωνίας επιχορήγησης αριθ. 101120859

Co-funded by the
European Union

Ilustración 3. Εργαστήριο για μελλοντικά σενάρια (ManzaEnergía, 2022. Μαδρίτη, Ισπανία)

Καταιγισμός ιδεών

- Ένα εργαλείο για την πυροδότηση της δημιουργικής σκέψης και τη γρήγορη συλλογή μεγάλου αριθμού ιδεών. Μπορεί να χρησιμοποιηθεί για δύο διαφορετικούς σκοπούς:
 - **Επίλυση προβλημάτων και λήψη αποφάσεων:** ο καταιγισμός ιδεών βοηθά να ανοίξουν πολλές δυνατότητες, αντί να κολλήσει στην πρώτη ιδέα που σκέφτηκε κάποιος. Αυτό μπορεί να υποστηρίξει τη δημιουργικότητα και τη σκέψη έξω από το κουτί. Τα Idea Storms δημιουργούν επίσης χώρο για μια ευρύτερη ποικιλία ανθρώπων να προωθήσουν τις ιδέες τους. Εάν πηγαίνετε πάντα με την πρώτη δυνατότητα, τείνετε να χάσετε τη συμβολή πιο στοχαστικών στοχαστών ή οποιουδήποτε άλλου που είναι πιο αργός να θέσει τον εαυτό του μπροστά.
 - **Συγκέντρωση γνώσεων:** ένας καταιγισμός ιδεών μπορεί να σας βοηθήσει να μάθετε τι γνωρίζουν ήδη οι άνθρωποι για ένα θέμα. Για παράδειγμα, σε ένα εργαστήριο, αυτή η μορφή επιτρέπει στην ομάδα να μοιραστεί τις γνώσεις και τη δημιουργικότητά της χωρίς τη συμβολή «από πάνω προς τα κάτω» από τον συντονιστή.
- ΔΙΕΡΓΑΣΙΑ
 1. Δηλώστε το ζήτημα που πρέπει να είναι καταιγισμός ιδεών. Για μεγαλύτερη σαφήνεια, γράψτε το στη μέση ενός μεγάλου φύλλου χαρτιού ή πίνακα.
 2. Ζητήστε από τους ανθρώπους να εκφράσουν όλες τις ιδέες τους όσο το δυνατόν γρηγορότερα - χωρίς να τις λογοκρίνουν ή να τις συζητούν. Οι μη πρακτικές ιδέες είναι ευπρόσδεκτες – μπορούν να προκαλέσουν περισσότερες δυνατότητες.
 3. Ζητήστε από έναν ή δύο σημειωτές να γράψουν όλες τις ιδέες εκεί όπου όλοι μπορούν να τις δουν. Εναλλακτικά, οι άνθρωποι μπορούν να γράψουν τις ιδέες τους σε post-its και να τις κολλήσουν στον τοίχο καθώς τις φωνάζουν.
- Για να γνωρίζετε
 - Ο καταιγισμός ιδεών λειτουργεί καλύτερα όταν δεν υπάρχει συζήτηση ή σχόλιο για τις ιδέες άλλων ανθρώπων. Οι άνθρωποι μπορούν να παρεμποδιστούν εάν αισθάνονται ότι οι ιδέες τους επικρίνονται. Η συζήτηση

Το έργο αυτό έχει λάβει χρηματοδότηση από το πρόγραμμα LIFE της Ευρωπαϊκής Ένωσης για Καινοτομία στο πλαίσιο της συμφωνίας επιχορήγησης αριθ. 101120859

Co-funded by the
European Union

ιδεών μπορεί επίσης να επιβραδύνει τη ροή νέων δυνατοτήτων. Ενθαρρύνετε τους συμμετέχοντες να συγκρατούν τα σχόλιά τους για τις ιδέες άλλων ανθρώπων. Η δομημένη σκέψη και οργάνωση μπορούν να έρθουν μετά.

Ilustración 4. Εργαστήριο ανταλλαγής ιδεών για το σχέδιο κινητικότητας (ΣΒΑΚ Vilagarcía de Arousa, Ισπανία)

Μικρές ομάδες ή ζευγαρωμένη ακρόαση

- Αυτό το εργαλείο δημιουργεί έναν χώρο όπου όλοι ακούγονται, επιτρέποντας στους συμμετέχοντες να εξερευνήσουν και να διατυπώσουν τις δικές τους σκέψεις ή συναισθήματα για ένα θέμα χωρίς διακοπή. Μπορεί να βοηθήσει τους ανθρώπους να συγκεντρώσουν και να εδραιώσουν τις σκέψεις τους πριν από μια ομαδική συζήτηση. Αυτό είναι ιδιαίτερα χρήσιμο εάν το θέμα είναι περίπλοκο ή πιθανό να φέρει έντονα συναισθήματα. Αυτό το εργαλείο μπορεί επίσης να χρησιμοποιηθεί ως εργαστηριακή άσκηση για τους ανθρώπους να εξασκήσουν τις ακουστικές τους δεξιότητες.
- ΔΙΕΡΓΑΣΙΑ
 1. Χωρίστε σε ζεύγη ή μικρές ομάδες. Αποφασίστε ποιος θα μιλήσει πρώτος και ποιος θα ακούσει.
 2. Ο ομιλητής μιλά για τις σκέψεις ή τα συναισθήματά του σχετικά με το θέμα που έχετε επιλέξει. Μερικοί άνθρωποι μπορεί να αισθάνονται αμήχανα μιλώντας για μεγάλο χρονικό διάστημα - υπενθυμίστε τους ότι δεν χρειάζεται να παράγουν μια τέλεια ομιλία, απλά πείτε δυνατά μερικά από τα πράγματα στο μυαλό τους! Και φυσικά, δεν χρειάζεται να πουν τίποτα που δεν αισθάνονται άνετα να μοιραστούν.
 3. Ο ακροατής δίνει πλήρη προσοχή στον στοχαστή χωρίς να διακόπτει ή να σχολιάζει. Μπορούν να παρέχουν μια προσεκτική και υποστηρικτική ατμόσφαιρα μέσω της οπτικής επαφής, της γλώσσας του σώματος, των ενθαρρυντικών θορύβων, των χαμόγελων και των νευμάτων. Θα πρέπει να δίνουν χώρο για παύσεις χωρίς να συσσωρεύονται αμέσως ερωτήσεις. Ωστόσο, αν ο στοχαστής κολλήσει, ο ακροατής μπορεί να δοκιμάσει ανοιχτές ερωτήσεις όπως: «Πώς νιώθεις γι' αυτό; Γιατί το νομίζεις αυτό;»
 4. Ο ακροατής μπορεί να προσφέρει μια περίληψη στο τέλος για να βοηθήσει στον έλεγχο της κατανόησης και να καθησυχάσει τον ομιλητή ότι έχει ακουστεί.

Το έργο αυτό έχει λάβει χρηματοδότηση από το πρόγραμμα LIFE της Ευρωπαϊκής Ένωσης για Καινοτομία στο πλαίσιο της συμφωνίας επιχορήγησης αριθ. 101120859

Co-funded by the
European Union

5. Μετά από ένα καθορισμένο χρονικό διάστημα (ένα - τέσσερα λεπτά είναι συνήθως πολλά) ο στοχαστής και ο ακροατής ανταλλάσσουν ρόλους.

Ilustración 5. Χώρος για ανταλλαγή προτάσεων (Clever Cities, 2018. Μαδρίτη, Ισπανία)

- **Μια άλλη επιλογή είναι η δυναμική του World Coffee**

1. Επιλέγεται ένας μεγάλος χώρος στον οποίο μπορεί να τοποθετηθεί μια σειρά τραπεζιών. Ανάλογα με τον αριθμό των συμμετεχόντων, θα χρειαστούν περισσότερα τραπέζια. Η ιδέα είναι να διανεμηθούν οι συμμετέχοντες σε ομάδες των 4.
2. Ένα σημαντικό ερώτημα ορίζεται σε σχέση με το έργο και τους στόχους της συνεδρίας και πάνω στο οποίο πρέπει να διερευνηθούν διαφορετικές προοπτικές.
3. Καθιερώνεται 3 ή 4 γύρους συνομιλίας και προοδευτικούς γύρους 20 έως 30 λεπτών. Οι άνθρωποι αλλάζουν τραπέζια κατά τη διάρκεια των γύρων (ένας οικοδεσπότης παραμένει σε κάθε τραπέζι για να συλλέξει τα σχόλια από κάθε ομάδα), ενθαρρύνοντας τη δημιουργία ενός ευρέος δικτύου συνδέσεων που υφαίνονται σε σύντομο χρονικό διάστημα.
4. Αυτοί οι γύροι ακολουθούνται από αντανάκλασεις ολόκληρης της ομάδας. Οι συμμετέχοντες καλούνται να αφιερώσουν λίγα λεπτά εξετάζοντας τι έχει προκύψει από τους γύρους καφέ τους. Τι ήταν πιο σημαντικό για αυτούς και ποιες ιδέες και έργα μπορούν να εξαχθούν από αυτές τις συνομιλίες.

Ilustración 6. Ομάδες για συζήτηση διαφορετικών προτάσεων (Βιομηχανικό Σχέδιο, 2019. Μαδρίτη, Ισπανία)

Το έργο αυτό έχει λάβει χρηματοδότηση από το πρόγραμμα LIFE της Ευρωπαϊκής Ένωσης για Καινοτομία στο πλαίσιο της συμφωνίας επιχορήγησης αριθ. 101120859

Co-funded by the
European Union

Αγώνας σημειώσεων Post-it

- Αυτός είναι ένας τρόπος για να αναδείξετε πολύ γρήγορα μια μεγάλη ποσότητα πληροφοριών και να αυξήσετε τα επίπεδα ενέργειας και συμμετοχής.
Για παράδειγμα, η εκτέλεση αυτής της άσκησης με θέμα «Τι εκτιμώ για αυτήν την ομάδα / Τι θα ήθελα ως αποτέλεσμα αυτής της διαδικασίας» μπορεί να λειτουργήσει καλά στην αρχή μιας ημέρας οραματισμού, συλλέγοντας μεγάλο όγκο θετικών πληροφοριών.
- ΔΙΕΡΓΑΣΙΑ
 1. Δώστε σε όλους μια στοίβα post-its και ένα στυλό. Πείτε στην ομάδα ότι έχουν Χ λεπτά για να ολοκληρώσουν την εργασία - 1 έως 3 λεπτά είναι συνήθως αρκετά.
 2. Ζητήστε τους να γράψουν ξεχωριστές ιδέες σε διαφορετικές σημειώσεις post-it και να τις τακτοποιήσουν σε μια μακρά σειρά. Ο στόχος είναι να γίνει η γραμμή όσο το δυνατόν μεγαλύτερη ή να φτάσετε από το ένα άκρο του δωματίου στο άλλο. Όποιος δεν μπορεί να κινηθεί εύκολα ή να κατέβει στο πάτωμα έχει την επιλογή να δώσει τα post-its του σε κάποιον άλλο για να προσθέσει στη γραμμή.
 3. Όταν τελειώσει ο χρόνος, ζητήστε από την ομάδα να σταματήσει. Ο καθένας μπορεί να κινηθεί για να δει τι έχει γραφτεί, ή ο συντονιστής / ένα μέλος της ομάδας μπορεί να διαβάσει τα post-its. Για μια ανταγωνιστική παραλλαγή, οι συμμετέχοντες θα μπορούσαν να είναι σε ομάδες ίσου μεγέθους και να αγωνιστούν για να δουν ποιος μπορεί να πάρει τη μεγαλύτερη γραμμή στο χρόνο. Πράγματα που πρέπει να γνωρίζετε : Να γνωρίζετε ότι ένα τόσο γρήγορο παιχνίδι δεν επιτρέπει σε πολλούς ανθρώπους να κάνουν δημιουργική ή αναλυτική σκέψη. Είναι καλύτερο για γρήγορη αναθεώρηση ενός γνωστού θέματος.

Διαγνωστικό εργαστήριο

Το έργο αυτό έχει λάβει χρηματοδότηση από το πρόγραμμα LIFE της Ευρωπαϊκής Ένωσης για Καινοτομία στο πλαίσιο της συμφωνίας επιχορήγησης αριθ. 101120859

Co-funded by the
European Union

(Τοπικό σχέδιο δράσης, 2022, Βαλένθια, Ισπανία)

Εικόνα 7. Εργαστήριο οικοδόμησης κοινότητας (ManzaEnergía, 2021. Μαδρίτη, Ισπανία)

Το έργο αυτό έχει λάβει χρηματοδότηση από το πρόγραμμα LIFE της Ευρωπαϊκής Ένωσης για Καινοτομία στο πλαίσιο της συμφωνίας επιχορήγησης αριθ. 101120859

Co-funded by the
European Union

3. Για να σκάψετε βαθιά σε ένα θέμα ή πολυπλοκότητα

Μία από τις μεγαλύτερες προκλήσεις σε μια συμμετοχική διαδικασία είναι να σκάψει σε προβλήματα ή πολύπλοκα θέματα, όπως κρυφές ανάγκες ή νέες ιδέες για μια κοινωνικοπολιτισμική αλλαγή σχετικά με το ενεργειακό σύστημα. Για αυτό, ορισμένες μέθοδοι μπορούν να βοηθήσουν στη διευκόλυνση των ομάδων να εμβαθύνουν σε πολυπλοκότητες.

Ανά πάσα στιγμή, πρέπει να είναι σαφές ποιοι είναι οι κύριοι στόχοι της συνόδου και ολόκληρης της διαδικασίας.

Μελλοντικά σενάρια

- Αυτό το εργαλείο χρησιμεύει για την επινόηση επιθυμητών και ανεπιθύμητων μελλοντικών σεναρίων, από ανθρώπους που σκέφτονται όμοια και διαφορετικά. Κατά τη διάρκεια των εργαστηρίων, τα σενάρια θα συζητηθούν με και μεταξύ οικονομικών, πολιτικών, γειτονικών και κοινωνικών φορέων για την προώθηση στρατηγικών συνομιλιών και τον καθορισμό ενός οδικού χάρτη για την επίτευξη του μέλλοντος που επιθυμούν οι τοπικοί φορείς. Ο συνδυασμός της δημιουργίας σεναρίων με τη διαδικασία λήψης αποφάσεων για την ανάπτυξη στρατηγικής μπορεί να βοηθήσει τους τοπικούς ενδιαφερόμενους να κατανοήσουν πώς να διαχειριστούν το μέλλον τους. Στην ιδανική περίπτωση, συνδυάζει 2 μεγάλες συνεδρίες. Ωστόσο, μπορεί να τροποποιηθεί ώστε να καταλαμβάνει μόνο ένα εργαστήριο.
- ΔΙΕΡΓΑΣΙΑ:
 - a. Για το πρώτο εργαστήριο, ομαδικοί συμμετέχοντες σε ομοιογενείς ομάδες, με σκοπό την προώθηση συζητήσεων μεταξύ ανθρώπων με παρόμοιες απόψεις και εμπειρίες. Αυτό διαφέρει ανάλογα με τους τύπους των συμμετεχόντων και μπορεί να χρειαστεί οι διευκολυντές να διεξάγουν συνεντεύξεις εκ των προτέρων για να εντοπίσουν τις διαφορές. Μερικά παραδείγματα ομάδων θα μπορούσαν να είναι: δημοτικοί εργαζόμενοι, ειδικοί στην ενέργεια, μη ειδικοί στην ενέργεια αλλά τεχνολογικά εγγράμματοι, και μη ειδικοί στην ενέργεια και τεχνολογικά αναλφάβητοι.
 - i. Ζητήστε από κάθε ομοιογενή ομάδα να εργαστεί για τον χαρακτηρισμό δύο μεσοπρόθεσμων μελλοντικών σεναρίων, για το τι θα ήθελε να συμβεί και το μέλλον που φοβάται ότι μπορεί να συμβεί και θα ήθελε να αποφύγει τα επόμενα 4-8 χρόνια. Στο δεύτερο μέρος, οι γραμμές δράσης συν-διαμορφώνονται για να κινηθούμε προς το επιθυμητό μέλλον που καθιερώθηκε πριν. Στο τέλος, ζητήστε τους να προσθέσουν έναν τίτλο σε κάθε σενάριο που οραματίζονται.
 - ii. Μόλις τα μελλοντικά σενάρια χαρακτηριστούν σε ομάδες συγγένειας, όλες οι ομάδες θα συνεργαστούν.

Το έργο αυτό έχει λάβει χρηματοδότηση από το πρόγραμμα LIFE της Ευρωπαϊκής Ένωσης για Καινοτομία στο πλαίσιο της συμφωνίας επιχορήγησης αριθ. 101120859

Co-funded by the
European Union

- b. Στο δεύτερο εργαστήριο μελλοντικών σεναρίων, η εργασία πραγματοποιείται σε μικτές ομάδες για την επεξεργασία δράσεων για την επίτευξη του επιθυμητού μέλλοντος. Η συζήτηση σε κάθε ομάδα θα πρέπει να καθοδηγείται από μια σειρά ερωτήσεων, προσαρμοσμένων στις ομάδες που σχηματίζονται, ώστε να διασφαλίζεται ότι τα συμπεράσματα περιλαμβάνουν συγκεκριμένες προτάσεις δράσης. Αυτά τα ερωτήματα μπορεί να είναι τα εξής: Ποιες δράσεις μπορούμε να ξεκινήσουμε σήμερα για να προχωρήσουμε προς το επιθυμητό σενάριο; ποια άτομα ή ομάδες έχουν την ικανότητα να τα ξεκινήσουν· ποια εμπόδια μπορούν να συναντήσουν· Πώς μπορούν να ξεπεραστούν;

Εργαστήριο μελλοντικών σεναρίων
(Σχέδιο βιώσιμης κινητικότητας της Ονδαρριβίας, 2018, Χώρα των Βάσκων, Ισπανία)

Το έργο αυτό έχει λάβει χρηματοδότηση από το πρόγραμμα LIFE της Ευρωπαϊκής Ένωσης για Καινοτομία στο πλαίσιο της συμφωνίας επιχορήγησης αριθ. 101120859

Co-funded by the
European Union

Τελείες ιεράρχησης

- Αυτό το εργαλείο βοηθά στη μείωση μιας μακράς λίστας επιλογών σε κάτι πιο διαχειρίσιμο, για παράδειγμα για την επιλογή μερικών προτάσεων από έναν καταϊγισμό ιδεών για εστίαση. Δημιουργεί μια πιο λεπτομερή οπτική εικόνα από το να ζητά από τους ανθρώπους να σηκώσουν τα χέρια ψηλά.
- Είναι επίσης ένας τρόπος να κινηθούν οι άνθρωποι εάν κάθονται για μεγάλο χρονικό διάστημα. Φροντίστε να συμπεριλάβετε μια επιλογή για άτομα που δεν θέλουν να μετακινηθούν, για παράδειγμα θα μπορούσαν να δώσουν εντολή σε κάποιον άλλο να τοποθετήσει τις τελείες τους.
- ΔΙΕΡΓΑΣΙΑ:
 1. Γράψτε μια λίστα με τις ιδέες.
 2. Δώστε σε όλους τον ίδιο αριθμό κουκκίδων, 1-6 συνήθως λειτουργεί. Οι τελείες θα μπορούσαν να είναι αυτοκόλλητα δύο διαφορετικών χρωμάτων για να σηματοδοτήσουν τη συμφωνία ή τη διαφωνία με μια ιδέα.
 3. Οι άνθρωποι μπορούν να «ξοδέψουν» τις τελείες τους στα στοιχεία προτεραιότητάς τους. Εάν δώσετε πολλές τελείες ή αυτοκόλλητα, οι άνθρωποι έχουν την επιλογή να τα ξοδέψουν όλα σε ένα στοιχείο που πιστεύουν ότι είναι πραγματικά σημαντικό / επείγον ή να τα διαδώσουν σε διάφορες επιλογές.
 4. Σε έναν κύκλο, διαβάστε ποιες είναι οι πιο συμφωνημένες και διαφωνημένες ιδέες και ρωτήστε τους περισσότερο και λιγότερο συνηθισμένους ποιος σκέφτηκε έτσι και γιατί. Ολοκληρώστε επισημαίνοντας τα σημαντικότερα αποτελέσματα και πώς θα χρησιμοποιηθούν για τα επόμενα βήματα της διαδικασίας.

Εργαστήριο για την πρόταση ή τον πολεοδομικό σχεδιασμό
(Τοπικό σχέδιο δράσης, 2022, Βαλένθια, Ισπανία)

Χάρτης ανθρώπων

- Αυτά μπορούν να βοηθήσουν στη διερεύνηση των διαφορετικών απόψεων ή αναγκών γύρω από ένα ζήτημα εντός της ομάδας. Οι άνθρωποι σε μια ομάδα

Το έργο αυτό έχει λάβει χρηματοδότηση από το πρόγραμμα LIFE της Ευρωπαϊκής Ένωσης για Καινοτομία στο πλαίσιο της συμφωνίας επιχορήγησης αριθ. 101120859

Co-funded by the
European Union

τοποθετούνται κάπου κατά μήκος μιας φυσικής γραμμής ή τετραγώνου για να δείξουν πόσο έντονα συμφωνούν ή διαφωνούν με μια δήλωση, δημιουργώντας έναν χάρτη ανθρώπων για ένα συγκεκριμένο θέμα.

- Οι χάρτες των ανθρώπων χρησιμοποιούνται συχνά για να φέρουν διαφορές στις επιθυμίες ή τις απόψεις. Σε μια συνηθισμένη συζήτηση, οι άνθρωποι μπορεί να μην μιλήσουν αν πιστεύουν ότι η υπόλοιπη ομάδα δεν θα συμφωνήσει μαζί τους. Σε μια γραμμή φάσματος, λαμβάνετε μια ένδειξη πού βρίσκονται όλοι στην ομάδα - η οποία μπορεί στη συνέχεια να είναι το σημείο εκκίνησης για περισσότερη συζήτηση.
- Μέτρηση διαφορετικών αξιών για συμμετοχή στο έργο: Εάν έχετε προσδιορίσει αρκετές πιθανές αξίες (κοινότητα, περιβάλλον, οικονομικό και κοινωνικό), οι γραμμές φάσματος μπορούν να σας βοηθήσουν να βρείτε ποιες είναι οι άνθρωποι για τις οποίες έχουν την περισσότερη ενέργεια. Αυτό μπορεί να φαίνεται ξεκάθαρο φαβορί. Εναλλακτικά, θα μπορούσε να αποτελέσει εφελκυστικό για περισσότερη εξερεύνηση, π.χ. «Τι θα πρέπει να αλλάξουμε σχετικά με αυτήν την ιδέα για να αυξήσουμε το επίπεδο δέσμευσής σας;»
- ΔΙΕΡΓΑΣΙΑ
 1. Δημιουργήστε μια φανταστική ή πραγματική γραμμή (αν θέλετε να εργαστείτε με 2 ιδέες) ή τετράγωνο (αν θέλετε να εργαστείτε με τέσσερις). Η κιμωλία ή η ταινία κάλυψης στο πάτωμα είναι καλή για εσωτερικούς χώρους. Σημειώστε σε κάθε άκρο τις τιμές ή τα στοιχεία με τα οποία θέλετε να ταυτιστούν οι συμμετέχοντες.
 2. Περιγράψτε το υπό συζήτηση θέμα και διατυπώστε το σε μια δήλωση, έτσι ώστε να τοποθετηθούν κατά μήκος της γραμμής σύμφωνα με τις απόψεις τους. Μπορούν να δοκιμάσουν διάφορα σημεία πριν κάνουν μια τελική επιλογή.
 3. Προσκαλέστε τους συμμετέχοντες να μοιραστούν τις απόψεις και τα συναισθήματά τους με την ομάδα. Επαναλάβετε αυτή την άσκηση με άλλες δηλώσεις που διερευνούν το υπό συζήτηση θέμα και δείτε εάν και πώς αλλάζουν οι απόψεις των ανθρώπων.

Εργαστήριο χαρτογράφησης ανθρώπων (Βιομηχανικό Σχέδιο, 2019. Μαδρίτη, Ισπανία)

Το έργο αυτό έχει λάβει χρηματοδότηση από το πρόγραμμα LIFE της Ευρωπαϊκής Ένωσης για Καινοτομία στο πλαίσιο της συμφωνίας επιχορήγησης αριθ. 101120859

Co-funded by the
European Union

Γραφική διευκόλυνση

- Η γραφική διευκόλυνση είναι ένα σύνολο τεχνικών που περιστρέφονται γύρω από την κυρίαρχη χρήση οπτικών εργαλείων (εικόνες, σχέδια, χάρτες και άλλα γραφικά στοιχεία) για τη μετάδοση, την παραγωγή και τη συνεργατική ανάλυση ιδεών μέσα σε μια συγκεκριμένη εστιασμένη ομάδα ανθρώπων.
- Διαδικασίες αξιοποίησης της συλλογικής νοημοσύνης για την αναζήτηση εναλλακτικών λύσεων και τη δημιουργία προτάσεων σχετικά με τις βασικές ενεργειακές και κλιματικές προκλήσεις του δήμου. Οι τεχνικές γραφικής διευκόλυνσης είναι διαδικασίες που διερευνούν την υποβλητική και ενεργοποιητική ικανότητα των γραφικών εργαλείων και των ενεργειών που τα περιβάλλουν. Το σχέδιο ειδικότερα, όταν ασκείται μαζί με άλλους, εστιάζοντας σε συγκεκριμένα ζητήματα, είναι μια συνεπαγόμενη και συναισθηματική δραστηριότητα που πυροδοτεί και καθοδηγεί την έρευνα και τη φαντασία. Ιδανικά, οι τεχνικές αυτές πρέπει να εντάσσονται σε μια ευρύτερη μεθοδολογία και να συντονίζονται από μια τεχνική ομάδα που εργάζεται για την επίμαχη διαδικασία. Ακόμη και αν η ομάδα είναι υπεύθυνη να επιτρέψει την ανταλλαγή απόψεων μεταξύ των συμμετεχόντων και να συμβάλλει στην παροχή διευκρινίσεων όταν χρειάζεται, δεν πρέπει να καθιερώνει αυστηρή σειρά ή ρυθμό μόνο και μόνο για να προωθήσει τη συζήτηση. Αντίθετα, η ομάδα θα πρέπει να είναι ευαίσθητη σε ασάφειες και λιγότερο διανοητικά περιεχόμενα και ερμηνείες, σε ό, τι υπονοείται ή δεν λέγεται δυνατά, στη σιωπηρή γνώση που είναι απαραίτητη στις διαδικασίες συλλογικής δημιουργίας - που σπάνια εκφράζεται με λέξεις, αλλά αφήνει ίχνη στο χαρτί. Είναι χρήσιμο να θυμόμαστε ότι η λεκτική γλώσσα έχει πολλά κανάλια (ακουστικά και ιδιοδεκτικά) και ότι υπάρχουν επίσης μη λεκτικές γλώσσες που εκδηλώνονται μέσω κίνησης και οπτικών καναλιών. Υπό αυτή την έννοια, η γραφική διευκόλυνση είναι χρήσιμη για το άνοιγμα εναλλακτικών μέσων επικοινωνίας και για τη διατήρηση της ισορροπίας μεταξύ των αναγκών των συμμετεχόντων, της ίδιας της διαδικασίας και των στόχων που πρέπει να επιτευχθούν.
- ΕΡΓΑΛΕΙΑ:
 - **Γραφική εγγραφή.** Ζωντανό οπτικό ρεπορτάζ με σχέδια και λέξεις που καταγράφει και αφηγείται σε πραγματικό χρόνο μια κατάσταση ή γεγονός. Συνδυάζει την ιδέα ενός διηγήματος με αυτή του διαγράμματος, δημιουργώντας μια ιστορία τοποθετώντας τις ιδέες χωρικά σε μια μη γραμμική σειρά. Μπορεί να γίνει μέσω σκίτσου ιδιωτικά ή δημόσια, με την ιδιαιτερότητα ότι πραγματοποιείται σε μεγάλο σχήμα, ορατό σε όλους.

Εργαστήριο σχεδιασμού διαδρομών (Σχέδιο Βιώσιμης Κινητικότητας της Hondarribia, 2023. Χώρα των Βάσκων, Ισπανία)

Το έργο αυτό έχει λάβει χρηματοδότηση από το πρόγραμμα LIFE της Ευρωπαϊκής Ένωσης για Καινοτομία στο πλαίσιο της συμφωνίας επιχορήγησης αριθ. 101120859

Co-funded by the
European Union

- **Εγγραφή βίντεο.** Οπτική αφήγηση βασισμένη σε ένα κινούμενο βίντεο στο οποίο οι εικονογραφήσεις και οι λέξεις σχεδιάζονται και γράφονται ακολουθώντας ένα σενάριο και συχνά συνοδεύονται από μια φωνή.
- **Η μέθοδος Livingston.** Αυτή η δραστηριότητα υιοθετεί μια μορφή παιχνιδιού. Ένας τεχνικός σχεδιάζει με το χέρι ένα έργο ή μια ιδέα ακολουθώντας τις οδηγίες των συμμετεχόντων. Ο τεχνικός ενεργεί σαν υπάκουος σχεδιαστής στις οδηγίες των συμμετεχόντων, αλλά γνωρίζει τους περιορισμούς σχήματος και κλίμακας που καθορίζουν το υπό εξέταση σχέδιο.
- **Οπτικό πρότυπο.** Ένα δομημένο και εικονογραφημένο διάγραμμα που πρέπει να συμπληρωθεί από μια ομάδα για να διασφαλιστεί ότι όλοι οι συμμετέχοντες μπορούν να ακολουθήσουν τη διαδικασία και τα βήματά της. Η χρήση ενός μεγάλου σχήματος αφυπνίζει και οξύνει την προσοχή των συμμετεχόντων, ενισχύοντας το δημιουργικό δυναμικό της ομάδας.

Σχολική εκδρομή ενέργειας (ManzaEnergía, 2022. Μαδρίτη, Ισπανία)

- **Περπάτημα και σχέδιο.** Η υπαίθρια δραστηριότητα συνίσταται σε έναν κρίσιμο περίπατο ή drift κατά τη διάρκεια του οποίου οι συμμετέχοντες χρησιμοποιούν το σχέδιο ως κύριο μέσο έκφρασης και τεκμηρίωσης. Υπάρχει η δυνατότητα να συνδυαστεί με τη φωτογραφία και τη λήψη σημειώσεων. Μπορεί να είναι χρήσιμο να συλλέξετε πληροφορίες σχετικά με συγκεκριμένα θέματα ή απλά να μάθετε πώς να παρατηρείτε την πόλη και τον δημόσιο χώρο.

Συμμετοχικός περίπατος (Lightness Project, 2022. Άμστερνταμ, Ολλανδία)

- **Δημιουργική συνεργατική χαρτογράφηση.** Οι συνεργατικές χαρτογραφίες είναι μια σχετικά εκτεταμένη τεχνική για τη συλλογή γεωαναφερόμενων πληροφοριών με συμμετοχικό τρόπο. Έχουν ενισχυθεί πρόσφατα από ψηφιακά εργαλεία και εργαλεία

Το έργο αυτό έχει λάβει χρηματοδότηση από το πρόγραμμα LIFE της Ευρωπαϊκής Ένωσης για Καινοτομία στο πλαίσιο της συμφωνίας επιχορήγησης αριθ. 101120859

Co-funded by the
European Union

ανοιχτού κώδικα όπως το OpenStreetMap ή το Cummapp. Ωστόσο, λαμβάνοντας υπόψη άλλες διαδικασίες και επίπεδα ενδιαφέροντος, η χαρτογράφηση εξακολουθεί να έχει ένα μεγάλο δημιουργικό και κριτικό δυναμικό.

- **Γραφική επανερμηνεία.** Οι ιδέες και τα έργα που δεν έχουν επινοηθεί οπτικά μπορεί να χρειάζονται μια γραφική μετάφραση για να επικοινωνηθούν με φιλικό τρόπο ή να τονίσουν ορισμένες από τις πτυχές τους.
- **Οπτική βιβλιοθήκη.** Σύνολο σχεδίων, εικονογραμμάτων, εικονιδίων, αρχείων, αυτοκόλλητων, προτύπων, συνδέσμων, κουκκίδων και άλλων στοιχείων που θα μπορούσαν να είναι χρήσιμα για συνεδρίες ή τεχνικές γραφικής διευκόλυνσης και ως υποστήριξη για άλλο εργαλείο.

Παρουσίαση έργου στη Γενική Συνέλευση (Lightness Project, 2023. Μαδρίτη, Ισπανία)

- **Φωτοφωνή.** Μια κοινότητα συγκεντρώνει φωτογραφίες και αφηγήσεις που τραβήχτηκαν από τους συμμετέχοντες για να μεταφράσουν τις εμπειρίες τους σε πρακτικές γνώσεις.

Εργαστήριο φωτογραφίας (Photovoice Alcalá de Henares, 2023. Μαδρίτη, Ισπανία)

- **Δράσεις δρόμου με μπογιά.** Οι λεπτές παρεμβάσεις για την ανάκτηση του δημόσιου χώρου θα μπορούσαν να θεωρηθούν ως πρακτικές συνεργατικού σχεδιασμού στις οποίες φαντάζεται και εκτελείται μια εναλλακτική λύση για την πόλη. Σε αυτή την περίπτωση, ο καμβάς είναι ο ίδιος ο δρόμος.

Το έργο αυτό έχει λάβει χρηματοδότηση από το πρόγραμμα LIFE της Ευρωπαϊκής Ένωσης για Καινοτομία στο πλαίσιο της συμφωνίας επιχορήγησης αριθ. 101120859

Co-funded by the
European Union

Ζωγραφίζοντας δράση στο δρόμο (Carlos París, 2018. Μαδρίτη, Ισπανία)

Παιδικό εργαστήριο τοιχογραφίας σε δημόσιο σχολείο (Talaia Alai, 2023. Hondarribia, Ισπανία)

Το έργο αυτό έχει λάβει χρηματοδότηση από το πρόγραμμα LIFE της Ευρωπαϊκής Ένωσης για Καινοτομία στο πλαίσιο της συμφωνίας επιχορήγησης αριθ. 101120859

Co-funded by the
European Union

4. Για να ολοκληρώσω

Η λήξη των συνεδριών αποτελεί σημαντικό μέρος όλων των συμμετοχικών διαδικασιών, καθώς μπορεί να αποτελέσει πολύτιμο ενθύμιο για την αξιολόγηση του τρόπου με τον οποίο πήγε και την επανάληψη των επόμενων βημάτων. Υπάρχουν διάφορα εργαλεία που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να διασφαλιστεί ότι οι συμμετέχοντες κατανοούν την ολιστική διαδικασία και πώς τα εργαστήρια και η συμμετοχή τους συμβάλλουν στους γενικούς στόχους. Μπορεί επίσης να είναι μια στιγμή για να γιορτάσετε τα μικρά ή μεγάλα επιτεύγματα της συνεδρίας.

Αναχώρηση

- Αυτό είναι παρόμοιο με ένα check-in, αλλά στο τέλος της περιόδου σύνδεσης. Δίνει στους ανθρώπους την ευκαιρία να μοιραστούν πώς αισθάνονται. Αυτό θα μπορούσε να αφορά το πώς είναι οι αντιλήψεις τους, για την ομάδα ή για το τι έχει επιτευχθεί στη συνεδρία.

ΔΙΕΡΓΑΣΙΑ:

- Τα check-out μπορούν να εκτελεστούν σε διαφορετικές μορφές, για παράδειγμα όλοι μαζί ως στυλ go-round ή roscorn, ή σε ζεύγη ή μικρές ομάδες.

Τελικά βήματα Γενικής Συνέλευσης (Lightness Project, 2023. Μαδρίτη, Ισπανία)

Κύκλος κλεισίματος και take-aways

- Το κλείσιμο ενός εργαστηρίου ή μιας συνάντησης είναι το κλειδί, προκειμένου να κατανοήσετε πλήρως τα βασικά συμπεράσματα και να ενημερώσετε τους συμμετέχοντες πώς θα χρησιμοποιηθούν οι εισροές τους. Η δυναμική για την

Το έργο αυτό έχει λάβει χρηματοδότηση από το πρόγραμμα LIFE της Ευρωπαϊκής Ένωσης για Καινοτομία στο πλαίσιο της συμφωνίας επιχορήγησης αριθ. 101120859

Co-funded by the
European Union

προώθηση ενός εποικοδομητικού κλεισίματος θα επιτρέψει στους διαμεσολαβητές και τους συμμετέχοντες να κατανοήσουν τον σκοπό και να οριστικοποιήσουν Ανταλλαγές.

ΔΙΕΡΓΑΣΙΑ

1. Όρθιοι ή καθισμένοι σε κύκλο, ζητήστε από τους ανθρώπους να αναλογιστούν τι έμαθαν στη συνεδρία και πώς θα εφαρμόσουν αυτή τη μάθηση.
2. Δώστε σε όλους στυλό και χαρτί ή ακόμα και μια έντυπη φόρμα και δώστε τους ένα καθορισμένο χρονικό διάστημα για να απαντήσουν σε μερικές ερωτήσεις. Σκεφτείτε ποιες ερωτήσεις θα ήταν πιο χρήσιμες στο περιβάλλον σας. Ακολουθούν μερικά παραδείγματα:
 - Τρία πράγματα έμαθα, τρία πράγματα θα κάνω.
 - Κάτι απλό που θα κάνω ως αποτέλεσμα αυτής της συνεδρίας και κάτι που θα έχει μεγάλο αντίκτυπο (και μπορεί να χρειαστεί περισσότερη προσπάθεια)
3. Όταν οι άνθρωποι έχουν γράψει τα σημεία τους, μπορείτε να τους ζητήσετε να μοιραστούν μερικά από αυτά μεταξύ τους, είτε ως ολόκληρη ομάδα, είτε σε μικρότερες ομάδες ή ζεύγη. Ενθαρρύνετε τους ανθρώπους να κρατούν τις σημειώσεις τους, ώστε να μπορούν να αναφέρονται σε αυτές στο μέλλον.
4. Το χειροκρότημα στο τέλος δίνει μια αίσθηση ομαδικής συνοχής και επίτευξης και μπορεί να είναι ένας καλός τρόπος κλεισίματος της συνεδρίας. Μπορεί να χρειαστεί να προγραμματίσετε την ημερομηνία της επόμενης συνάντησης, του εργαστηρίου ή των βημάτων που πρέπει να ακολουθήσετε και ορισμένους στόχους που πρέπει να επιτύχετε προκειμένου να συνεχίσετε να προχωράτε στη διαδικασία.

Συμμετοχικό εργαστήριο με παιδιά

(Έργο για τον μετασχηματισμό σχολικών παιδικών χαρών και περιβαλλόντων, 2019, Μαδρίτη, Ισπανία)

Πριν και μετά

- Αυτό το εργαλείο επιτρέπει την αξιολόγηση των ποιοτικών αλλαγών που παράγονται με την ανάπτυξη του εργαστηρίου

Το έργο αυτό έχει λάβει χρηματοδότηση από το πρόγραμμα LIFE της Ευρωπαϊκής Ένωσης για Καινοτομία στο πλαίσιο της συμφωνίας επιχορήγησης αριθ. 101120859

Co-funded by the
European Union

- ΔΙΕΡΓΑΣΙΑ:
 1. Στο τέλος του εργαστηρίου ή της φάσης της συμμετοχικής διαδικασίας, οι συμμετέχοντες καλούνται να γράψουν σε ένα φύλλο χαρτιού. Θα πρέπει να συμπληρώσουν 3 ή 4 προτάσεις ως εξής: "Σκέφτηκα Και τώρα νομίζω ότι».
 2. Δώστε τους 10 έως 15 λεπτά για να ολοκληρώσουν κάθε πρόταση ξεχωριστά και στη συνέχεια τα διαβάζουν σε μια ομάδα. Μπορούν να αντληθούν σκέψεις σχετικά με τις αλλαγές που παράγονται όσον αφορά τις στάσεις, τις γνώσεις κ.λπ., στην ομάδα

Διατμηματικό εργαστήριο συνδημιουργίας (URBREATH Project, 2024. Μαδρίτη, Ισπανία)

Εργαστήριο συνδημιουργίας με παιδιά (La Creativa, 2022. Μαδρίτη, Ισπανία)

Η Diana

- Η Diana είναι μια δυναμική που βοηθά στην ποσοτική αξιολόγηση διαφορετικών πτυχών του εργαστηρίου.
- ΔΙΕΡΓΑΣΙΑ:
 1. Σχεδιάστε και χωρίστε ένα κομμάτι χαρτόνι σε όσους χώρους θέλετε να αξιολογήσετε (μερικές ιδέες είναι: οργάνωση, στόχοι της διαδικασίας, περιεχόμενο που εργαστήκαμε, μεθοδολογία που χρησιμοποιήθηκε, τεκμηρίωση, διάρκεια εργαστηρίων, επίπεδο συμμετοχής, ικανοποίηση).
 2. Ζητήστε από κάθε συμμετέχοντα να επισημάνει κάθε μία από τις πτυχές

Το έργο αυτό έχει λάβει χρηματοδότηση από το πρόγραμμα LIFE της Ευρωπαϊκής Ένωσης για Καινοτομία στο πλαίσιο της συμφωνίας επιχορήγησης αριθ. 101120859

Co-funded by the
European Union

λαμβάνοντας υπόψη τις αυξήσεις της βαθμολογίας καθώς είναι πιο κοντά στον στόχο.

3. Μόλις ολοκληρωθεί από όλους τους συμμετέχοντες, πραγματοποιήστε μια συνέλευση αξιολόγησης για να ανταλλάξετε αντιλήψεις, συναισθήματα, απόψεις, επιθυμίες...

Διαδικασία ετήσιας αξιολόγησης (Lightness Project, 2023. Βρότσλαβ, Πολωνία)

Συμμετοχική αξιολόγηση της εκπαίδευσης (Training about Energy Communities, 2024. Ponferrada, Ισπανία)

Step-WISE team

Το έργο αυτό έχει λάβει χρηματοδότηση από το πρόγραμμα LIFE της Ευρωπαϊκής Ένωσης για Καινοτομία στο πλαίσιο της συμφωνίας επιχορήγησης αριθ. 101120859

Co-funded by the
European Union